

يڳوان نردوش جا چونڊ غزل

سهيڙيندڙ

هيٺا هير

Mor Sagar

BIO DATA

Name: Heena Agnani `Heer`

D.O.B: 12/9/1972

Education: B.Sc, MLT, MA in sindhi

Interest: writer, poet, columnist, Artist

Career: Approved Sindhi New Reader cum Translator of AIR

Approved Sindhi Drama artist of Doordarshan and AIR

Approved Sindhi announcer of AIR

Experience :

- 1) 2.5 years of experience as production cum Co ordinator at GTPL Sindhi TV
- 2) Taken more than 100 interviews of Sindhi Great personalities
- 3) produced and directed two documentaries
_Braham Gyani Swami leelashah
_Shaheed Hemu Kalani
_Media associated at sindhu darshan channel

Book published :

- 1) Shabnam Moti (poetry) 2017
- 2) Kari Cheekh (short stories) 2018
- 3) Tatal Taye Jo Sach Translated (2018)
- 4) Asmani pari children poems (2018)
- 5) and Now Bhagwan Nirdosh ja chund Gazal (2019)

Awards

- 1 Gujarat sindhi sahitya Acadmy Award on Shabnam Moti (poems) 2017

پڳوان نردوش جا چوند غزل

(غزلن جو مجموعو)

سهريندڙ : هينا آگناڻي ”هیر“

چاپو : پهريون

ڪاپيون : ۵۰۰

سال : ۲۰۱۹

قيمت : رپيم ۲۰۰

پبلشر : هينا آگناڻي

بي-۷۰۳، سنڌ پائيلون، ڪوٽيشور، موٽيرا، احمدآباد-۳۸۰۰۰۵

e-mail : heenaagnani15@gmail.com M. 9624480977

ٽائيتل ڊزائين : مور سگار (سنڌ)

ٽائپ سٽنگ : مهالڪشمي ٽريڊرس

۲۸۰، راجاوير، ڪيبرنر، احمدآباد-۳۸۲۳۴۰

پرنٽر : درشن پرنٽرس، ٻاپونگر، احمدآباد.

اين.سي.پي.ايس.ايل، دهليءَ جي مالي مدد سان ڇپايل

BHAGWAN NIRDOSH JA CHUND GHAZAL

(COLLECTION OF GHAZALS)

Edited by : HEENAAGNANI "HEER"

Edition : 1st

Copies : 500

Year : 2019

Price : Rs. 200/-

Published by : HEENA AGNANI

ISBN Number
978-93-5382-587-4

B-703, Sangath Pylon, Koteswar,

Motera, Ahmedabad-380005 M. 9624480977

e-mail : heenaagnani15@gmail.com

Title Design by : MOR SAGAR (SINDH)

Type Setting : MAHALAXMI TRADERS

280, Rajavir, Kubernagar,

Ahmedabad-382340. M. 9925359021

Printed by : DARSHAN PRINTERS

Bapunagar, Ahmedabad.

(with the financial help of N.C.P.S.L., Delhi)

شوڻ طبيعت گھنجل چهر،
چن ٽاندا ئي ٽاندا ماڻهو!

وشيه ڪٽندڙ شاگردن لاءِ حوالي طور مقرر ڪيل آهي ۽ هري دلگير هڪ اڀياس، راجستان ۽ ممبئي ڪاليج ۾ سنڌي وشيه ڪٽندڙ ٻارن جي حوالي طور اڀياس ۾ شامل آهي.

سندس ساهتيڪ سفر ۾ ٻيا به ڪيترائي غزلن جا مجموعا جڙيل آهن، جن مان، ”سُر سُرپا ساز جا“، ”چنڊ ڪئي چانڊاڻ“، ”غزلن جي گوڻج“، ”روهه جون رهنڊون“، ”سُڪ جا پاڇا“، ”سُر ها سُرها سواس“ وغيره آهن.

مون ڀڳوان نردوش جي جدا جدا غزلن جي مجموعن مان غزل چونڊي، هڪ نئون غزلي مجموعو انڪري شايع ڪرڻ پسند ڪيو جو سڀني ساهتيڪارن وٽ نردوش صاحب جا سڀئي غزل - سنگره موجود نه هوندا. ”هي چونڊ نردوش جا غزل شاعريءَ جي شوقينن ۽ ڀانڱن کي يقينن پسند پوندا اهڙي اميد آهي.

- هينا هير

سهريندڙ طرفان ٻه لفظ

شري ڀڳوان نردوش ڀارت جو هڪ برک ۽ اعليٰ شاعر آهي، کيس ۵ جون ۱۹۱۳ع ۾ وڏو پرياورڻ ڏينهن تي، ”پرياورڻ جو پرتاپ“ ڪوينا تي، پهريون انعام عطا ٿيو هو، جيڪو کيس اُن وقت جي پرياورڻ منتريءَ شري ڪمل نات جي هٿان عطا ٿيل آهي. نردوش صاحب کي سال ۲۰۰۵ع ۾ گجرات سنڌي ساهتيڪه اڪادمي (گاندڙينگر) پاران گورو پرسڪار عطا ٿيل آهي. سندس ڪريڊٽ ۾ ڪل ۱۵ ڪتاب شايع ٿيل آهي. جن ۾ ستن ڪتابن تي گجرات سنڌي ساهتيڪه اڪادمي طرفان انعام حاصل ٿيا آهن. ”سواس سواس ۾ سُرهاڻ“ غزلن جي مجموعي تي ”اين. سي. پي. ايس. ايل.“ سنسٽا (دهلي) پاران پڻ پرائيز ملي چڪو آهي. سندس ٻيا انعامي ڪتاب آهن:

۱. نام ڪنيا ناٽڪ نويس (مضمون)

۲- ريم-جهر ريم جهر

۳- رنگ به رنگي ڦوڪڻا

۴. هري دلگير هڪ اڀياس (کوچناتمڪ مضمون)

۵. ميڙهيا جي مون موتي (آلوچناتمڪ مضمون)

”نام ڪنيا ناٽڪ نويس“ ڪتاب گجرات ڪاليج ۾ هر سنڌي

اُپ ۾ ڪيڏا تارا آهن!
لڳن مگر ويچارا آهن.

ڪاري ناڻي وارا سڀئي،
ديش ۾ ڪيڏا پيارا آهن!

واڳون نيتائين هٿ آهن،
ڪن جيڪو، وس وارا آهن!

راج هلي به ته ڪئن گڏ-ننتر؟
ماڻهو پَر مٽ وارا آهن!

منڙي ڀارت جو ڇا ٿيندو؟
تعصب جا مونجهارا آهن!

روپ ڦرن ٿا هٿ ڀل ڀل ۾،
ماڻهن جا من ڪارا آهن!

’نردوش‘ ٻڻي ڪيئن هٿ رهيو؟
ڪي ڪي دوش به پيارا آهن!

جتي پي رهون، سا، لڳي سنڌ پياري،
آسان جي نزاکت نياري نياري.

جتي شاه، سامي، سچل سڪسان پڙهجي،
اُها ڌرتي پاسي سدا ناز واري.

هتي ’شيام‘ سنڌي، ’اياز آ آني پي،
آسان ڪي لڳي پوءِ ڪيئن سنڌ ڌاري؟

هتي گنگا جل آ، هتي جل سنڌوءَ جو،
سدا ٽن سڃاڻي خزان ۾ بهاري.

ڪيون ناز داهرتي ڇو ڪين سنڌي!
ڀلايون به ڪئن، مارئي سيل واري!

جتي پي هجون ڀل، سنڌي ٿي رهون شل،
رڪون دل به نردوش! ڪا قرب واري.

وسائيسين آسان پي هڪ نئين دنيا حقيقت جي،
رڪون هاڻي خبر هرڪا هتي هرڪنهن مصيبت جي.

ڪڏهن پرچاءُ ٿيندو آ، رسامو پي ڪڏهن ڪڏهن،
ڪڏهن الفت، ڪڏهن ڪلفت، عجب حالت محب جي.

ڪڏهن هت پيار شبنم آ، ڪڏهن شعلو به بڻجي ٿو،
وڌي ويجهي پيئي هتڙي، آڌا، اٿن سڪ سلوڪت جي.

آميريءَ جي خماريءَ کي ڪري پڻ چور جاڻون ٿا،
ڏسو ڀلُ اڄ ڪرامت ڪا اسانجي دل جي همت جي.

پيو طوفان نفرت جو، سڄي سنسار ۾ ڌوڪي،
عجب ڪاٺون، ڏسي وهندي ندي هر جاءِ وحشت جي!

آ، هاهاڪار چوڌاري، ٿا مَرجهائن غريبي-گل،
اُڌم سان ئي وسائي باهه ڇڏي آهه ظلمت جي.

نپائي دوستي خاڻ ۽ پڻ آهي بهارن سان،
ڪئي ”نردوش“ آ عزت هتي هر دم شرافت جي.

سَر سُريل ساز جا ٿو هر گليءَ مان خوش ٿي ڳايان،
چيڙي سرگر پڻ خوشيءَ جي خوش ڏسڻ ٿو جڳ کي چاهيان.

پير پَر جي سمجھان پنهنجي، سڌ نه آهي پنهنجي سڪ جي،
شل، سڌائين ساري جڳ کي سد گڻن سان ئي سڃايان.

منڙا ڪيڏا ملڪ جا ماڻهو ته جان کان پڻ پايان پيارا،
تن سان منهنجو سڪ جو ناتو، شال، دائر مان نپايان.

دل ۾ منهنجي پيار سڀ لئه، امن جو مان آهيان ڪانڪي،
ڪير ٿو اڄ جنگ چاهي؟ صلح جو نعرو لڳايان.

مان ته هرگز ڪين ڪندو آهيان ڪنهن جي عيب جو ئي،
پنهنجي ڀل کي مان سڌارڻ لئه سڌائين ڀه پڇايان.

ميري من جا ڪي ڪي ماڻهو، ڌوڪو ڪيڏو ڪن ٿا جڳ سان،
صاف سڀ جا من ٿين، ڪا جوت نرمل مان جڳايان.

دش خاطر جيڪي جيئن تن جو آ، ٿيندو ڳات اوچو،
ٿو جنم پوميءَ جي صدقي جان گهورڻ مان به چاهيان.

غرق ظلمن کي ڪنداسين ڪين پسبي بي وسي پڻ،
شاد ڀارت ٿيندو آخر، آس تي بس جيئرو آهيان.

مصيبت ۾ ڄاڻان ٿو مان مُسڪرائي،
لڪل لڙڪ ۾ ئي مٺي مُرڪ آهي.

اچن غم سڄڻ، زندگيءَ ۾ جي منهنجي،
نه سگهندا ڪڏهن غم، خوشيءَ کي لڪائي.

ڏسون ٻاٽ ڪاري دڪن جي ٿا چوٽر،
اڃا روشني ٿي انهيءَ کي هٽائي.

چپن تي خوشيءَ جا نغما نچن ٿا،
سدا دل ۾ آشا ٿي جوتي جهڙائي.

ٻين لاءِ جيئڻ جي اٿم وٽ سهڻي،
امر آتما جو هيءُ آلاپ آهي.

جڏهن پي ڪٿي ڪو پسون ٿا ڏکي جيءُ،
تڏهن دل کي ”نردوش“ غم ٿو ورائي.

پل پل ڪيڏا سور سهون ٿا،
سينو ساڄي ڀو (ء) به هلون ٿا.

آنڌيون طوفانُ تيز اچن ٿا،
مُرڪي مُرڪي منهن ڏيون ٿا.

آهه سچارن سان ئي ياري،
ڪوڙن سان هرگز نه نهون ٿا.

چڙڪي جيڪو عيبن کان ٿو،
تنهن تي ئي تنقيد ڪريون ٿا.

محنت کي ٿا سمجهون مذهب،
محنت سان سنسار اڏيون ٿا.

اوچو سر کي ”نردوش“ رکي-
اڳتي اڳتي قدم رکون ٿا.

(ڪجهه مذاق ۾ ڪجهه ڳڻپ)

نهندي آ زندگيءَ جي عمارت ڪڏهن ڪڏهن،
ڪرڻي آ پوندي ان جي مرامت ڪڏهن ڪڏهن!
هلندو ڪوئي مشاعرو پُر زور سان هجي،
ٿيندي آ شاعرن جي حجامت ڪڏهن ڪڏهن!
ڪيڏو نه حُسن آ رهيو مغرور آد کان،
قسمت سان ملندي آهي نزاکت ڪڏهن ڪڏهن!
هر شيءِ ته ملندي آهي مهانگي سدا هتي،
ڪرڻي ئي پوندي آهي ڪفايت ڪڏهن ڪڏهن!
مجبوري ايندي آهي جڏهن پي گهران رُسي،
چڏي ئي پوندي آهي شرافت ڪڏهن ڪڏهن!
پارت تي ڪاهي جي ڪوئي دشمن اگر اچي،
ڏيکارڻي ئي پوندي آ، شجاعت ڪڏهن ڪڏهن!
مُلڪن ۾ هلندو آهي ڏهاڙي انبياءُ پيو،
ٿيندي وطن ۾ آه بغاوت ڪڏهن ڪڏهن!
ملندو آ يار سهڻو سفر ۾ نصيب سان،
ٿيندي آ پاڳ جي به عنايت ڪڏهن ڪڏهن!
ياري به پل ته گهري هجي ڪنهن سان ڪيتري،
ٿي ويندي جلد آهي عداوت ڪڏهن ڪڏهن!
ٿڙندي به ڪُل جي آهي ڪا ”نردوش“ جي جڏهن،
چوندو آ، ”مان ڪندس صدارت ڪڏهن ڪڏهن!“

اسان جي ڪو همت اچي آزمائي،
ٿڌل دل ڏسي ڪجهه عجب پي کائي.

نمايان رهي مُرڪ منهن تي اسان جي،
نه پرواهه ڪيون، جي اچي غم سنائي.

چمن ۾ بهار آئي ۽ نيٺ آئي،
گلن کي ٿي ٻُل ٻُل گلي سان لڳائي.

وهن ٿا ڪٿي جي اکين مان به آنسوَن-
ڏنو آ، اسان پيار ۾ مُسڪرائي.

زمانو چوي اچ ڪٿي ڪجهه به ٿو پر-
وفائن جو نغمو ٿو ”نردوش“ ٻڌائي.

يار جو هٿن رُستُ روا ناهي،
پر چوان ڪئن، اِها ادا ناهي؟

مُرڪ مان بي رخي ٿي جهلڪي اُچ،
هونئن هٿن ته ٿيندو ڪڏهن خفا ناهي!

اٿن رهي ٿو رنل اسان کان پر-
ته به لڳي ٿو ته هو جدا ناهي!

آد کان حُسنُ آ رهيو مغرور،
پر اِها ڪا نئين هوا ناهي!

لڙڪ دلبر آئين ۾ تنهنجي چو؟
هيءَ خزان جي ته ڪا فضا ناهي!

مُرڪ هڪڙي فقط ڪپي ٿي يار،
بي ته ”نردوش“ جي اِچا ناهي!

آرسي دل جي اُف! ٽٽل آهي،
عرصي کان زندگي رنل آهي!

غمر ڪي ڪائي جيئڻ، جيئڻ ڪهڙو؟
سوچ ۾ سوچ چڻ ٻُڌل آهي!

وقت ٻَلوانُ ٿيندو آ ڏاڍو،
وقت جي ٿي ته لَت لڳل آهي!

ٿيندي ظاهر خوشي ڪٿي پي ڪيئن؟
مُرڪ ۾ لڙڪ ٿي لڪل آهي!

وقت ”نردوش“ آيو آ پاري،
هرڪا ساعت هتي ٻنل آهي!

پُردو اڄ فاش ٿي ويو آهي،
حُسنِ شرمائجي ويو آهي!

عمر چڙهي جڏهن، چون سڀ اٿن-
هاڻ سڄ هت لهي ويو آهي!

عشق ٿيندو انڌو ۽ گونڱو آ،
هرڪو عاشق چئي ويو آهي!

مست نيٽن ۾ آ ڪشش ڪهڙي؟
پيار ڇو هٿن ٻڏي ويو آهي!

جهيڙو چڙيو اُگر-مگر تان هو،
خون شايد ڪو ٿي ويو آهي!

هنيو طعنو نڪو ڪو تو اهڙو،
ڪنڊي جان چڙهي ويو آهي!

ياد مذهب نه رهيو آ مونڪي،
ماڻهپو بس وڻي ويو آهي!

گُل ته ”نردوش“! ڪيڏا دلڪش ها،
باغ مان ڪو چني ويو آهي!

حيوان ڇو انسان ٿيا؟
انسان ڇو شيطان ٿيا؟

ڪانون جي هن محفل ۾،
هنس اچي حيران ٿيا.

ڪوڙن ٿوڻن ڦوڻن تي،
ماڻهو سڀ مستان ٿيا.

هڪ ڏس، ماڻهو دنيا جا،
ڪوٺ بنان مهمان ٿيا.

لهر لهر جي لوڏ سهي،
پاڻ ئي ڪشتيبن ٿيا.

دل جا دل ۾ رهجي ويا،
ڪٽ پورا ارمان ٿيا؟

تو تي يارن جا ”نردوش“!
ڪيڏا ئي احسان ٿيا.

سازُ اهڙو ٿي ٿو وڃي شايد،
زندگي ٽهڪ ٿي لڳي شايد!

ڇو خفو ٿو لڳي شغل هرڪو؟
مُرڪ ٿي رُسندي ٿي وڃي شايد!

جي، چئو سچ، گلو به ٿو وڃي،
حق کان محروم ڪو رهي شايد!

ڪئن پنهنجا، وڃن پري ٿيندا؟
سائڻ دڪ ۾ نه ڪو ڏٺي شايد!

ماڻهپو هيئن جي، موڪلائيندو-
روح ڪنهن ڪُنڊ ۾ رهي شايد!

پَل وڃن ٿا هٿن مان ڪسڪي چٽ-
ڪوئي پاڇي ڪي جئن جهلي شايد!

ڪهڙو ڀڳ آهه هي، هلي رهيو؟
ڏاڍَ جو ڏُر، ظلم ڪري شايد!

آهه ”نردوش“! هت فضا اهڙي-
آهه هرڪو ٿڌي پري شايد!

ڏسجن ڪيڏا سُھڻا ماڻهو،
ڪي ڪي سيرت وارا ماڻهو!

شوڻ طبيعت، گُهنجيل چهر،
چٽ ٿانڊا ٿي ٿانڊا ماڻهو!

سونهن پسل جو هرڪو ڪانڪي،
واس وٺن ڪي، پِنٺڙا ماڻهو!

مُرڪ مٺيءَ سان غم جي لڪائن،
لڳن آهي ٿا منڙا ماڻهو!

بهروپين جا ٻول به پڌرا،
پَل ته چپائين چهر، ماڻهو!

قدر، سونهن جو ڪري نه ڄاڻن،
سونهن تي ڏين پهر، ماڻهو!

لڳن پسون پڻ ڪڏهن ڪڏهن ٿا،
عين اصل ۾ جهڙا ماڻهو!

’نردوش‘! هجن ڪي؟ غدار به،
آسي پاسي خطرا ماڻهو!

هؤ چوي ڳالهه جا به ناهي چوي،

اڪ نه اڪ سان ٿو ملائي چوي.

هؤ اصولن جو آ پڪو ڏاڍو،

ڳالهه ڪوڙي ٿو ٻوڪ ڦاڙي چوي.

سچ جون ڳالهيون لڳن ٿيون ڪوڙيون،

سچ به همت کي جٽائي چوي.

ڪيئن به ترقي ڪئي اسان کي دوست!

هؤ ته آنتڪ سان نپائي چوي.

روشني جا، هؤ چنڊ کي ٿو ڏئي،

سچ، سو احسان جٽائي چوي.

آهه ”نردوش“! انڊلٽ جيون،

روشني رنگ ٿي پسائي چوي

چاٽي، چولين جان ٿي چاڪي،

قوهه جواني مست ٿي، مهڪي!

سونهن-ڳلن تي وڻن ڪڏون ٿيون،

دلڪشي ائين هوءَ ٿي خلقي!

نيٺن ۾ ٿس نور نوراني-

پيار سنڌي ٿي برڪا برسي!

واعدو سچڻ اچڻ جو ڪيو،

در منهنجو ٿو هاڻي کڙڪي!

وارن ۾ تنهنجي قول لڳايان-

ڇههءَ لاءِ هڪ منهنجو تڙڪي!

کڻي نڱاهون هاڻ ناهاري،

تن، من منهنجو خوش ٿي ڇهڪي!

ڏسو جوش نيارو نئين سال جو،
 پيو ڀاڳ لکجي هيئنڙ حال جو!
 ويو وقت گذري، 'گذاريل' چئون-
 سدا سوچ، رهجي ويو خال جو!
 مثل هيري هر پُل، گهڙيون ڪٿيون-
 آ مقرر نه ڪو وقت هِت ڪال جو!
 نه پوئجي، مگر ماڻي آ زندگي-
 قصو، سو نه 'سهڻي' ۽ مهيوال جو!
 ٿي تلوار نڪري ذريءَ ڳالهه تي-
 لڳي ٿو مهاڻن تڏهن ڍال جو!
 آ، ممنا مئي ماءُ ايڏي ته ڪا-
 وساري سگهي غم نه هوءَ لال جو!

ديدَ ڪنهن جي پڙهي سگهي ڪوئي،
 پيارُ دل ۾ ڏسي سگهي ڪوئي!
 دوستي ڪوڙ سان ڪري هرڪو،
 يارُ سچ جو بڻي سگهي ڪوئي!
 سونهن تي پهرا چو رکن ها، جي-
 اک تي قبضو رکي سگهي ڪوئي!
 سڀ غمن جون شڪايتون ٿا ڪن
 غم ٻين جا وٺي سگهي ڪوئي!
 هرڪو ڊاهڻ ۾ ئي لڳي ماهر-
 قوم-رازو بڻي سگهي ڪوئي!
 سائنسي ڀڳ ننڍو ٿيو آهي
 دل وڌيڙي رکي سگهي ڪوئي!
 ڪورٽن ۾ گناهه لکندا جي-
 ڪم ٿو ٻي نه ٿي سگهي ڪوئي!

بهارون چو مونسان نڱاهون ملائن-
اچي پنهنجو جلوو آهي مون پسائن؟

عجب سندي خوشبو ڏسان مان ڳلن ۾-
اچي سي، هوائون هتي ٿيون لٽائن!

ٿڌي هير تن ۾ پري ٿي جواني-
نڌهن ٿي فضائون اچي دل لپائن!

سُڀنديءَ سان ياري، وٽي آ ٿي منهنجي،
اچي پَر ۾ منهنجي محبت جٽائن!

نون 'نردوش' هاڻي وٺي ڏسُ مزو سو-
ڪهاڻي اُهي ٿيون، گهڙيءَ جي ٻڌائن!

ڪڪر ۾ نه رهندو هميشه آ، سورج-
سدا سچ چوڻ لئس، سي همت جٽائن!

ڦوڪ سان وهڻ سڀ اڏائي ڇڏ،
يُڱ نئين ۾ قدم وڌائي ڇڏ!

دشمني ايڏي ڪا سني ناهي،
دوستيءَ سان نظر ملائي ڇڏ!

چنڊ پنهنجو غمو سمورو ٿي،
لٽ ڪڍي پاڇي ڪي وهائي ڇڏ!

روح رهندون ته پڪ ٿي پائيندو-
ڪم ڪسا پنهنجا سڀ، لڪائي ڇڏ!

تو غلط پڙهيا سبق جيڪي،
سي، سڀئي ڪڍي ورائي ڇڏ!

ڪيڏي اوندهه، جمع ڪئي آ، مَن،
جوت اندر ۾ به جاڳائي ڇڏ!

گھنگهروءَ جانُ وڃي پيو ماڻهو،
ديپ وانگر جلي پيو ماڻهو!

ڏن جي ڏن ۾ مڱن رهي ايڏو،
ڏت نشي ۾ لڳي پيو ماڻهو!

کير پڳوان کي پياري ٿو،
انڌوشواس ۾ جئي پيو ماڻهو!

باه اندر ۾ لڪائي پو،
بهر ڌماڪا ڪري پيو ماڻهو!

پوش پائي سدا گناهن تي،
جاپ سچ جو چي پيو ماڻهو!

شرم جنهن ۾ آ اڄ رهيو باقي-
سو، لڪي هت، رهي پيو ماڻهو!

ڪات پنهنجي وطن ۾ ٿو جو هڻي،
سو به رهبر بڻي پيو ماڻهو!

”پاڻ ورسا سدا وطن ۾ مان“،
نير اهڙا گهڙي پيو ماڻهو!

حسن مغرور آڏ کان رهيو،
اڄ لڳي ڪين ڪا، هوا آهي!

شوڻ ماڻهو ٽپن مثل ٽانڊن-
تن مان هرڪو ٿيو خفا آهي!

جهول ڪنڊن سان پرڃي ويو آ-
گل چنڊ پي ته هڪ سزا آهي!

ڏات آ شاعري ملي جنهن کي-
هيءَ اُنوڪي بڻي ڪلا آهي!

ڇو، سنائين اڃا تون ڪنهن کي؟
ماڻهو ڪوبه، اُن ۾ خدا آهي!

آه ”نردوش“! وقت ڪو پاري-
ڇو خدا کان بندو، جدا آهي؟

چنڊ تنهنجو چڻ بدن آهي صنم!
روپ، جوپن، چاندني آهي صنم!

گلستان تون سونهن جو پاسين سدا،
انگ هرڪو گل سڀندي آهي صنم!

آه جادو ڪو، نگاهن ۾ تنهنجي-
انگري ٿي دوستي آهي صنم!

حسن تنهنجو، عشق منهنجو باوفا-
پيار پنهنجو بنگي آهي صنم!

تون چهين چڻ هير به بسنتي ٿي چهي-
ياد تنهنجي روشني آهي صنم!

جام ساقِي! پيار جو، بس پيار تون-
ٿي چري اڄ عاشقي آهي صنم!

پياس ٿيندي آ، اڏوري پيار جي،
ڪجهه گهڙيون زندگي آهي صنم!

ياڻ وٽ قابو ڪري رک ”نردوش“ کي-
سڪ سڇيءَ ۾ دلڪشي آهي صنم!

وڻي ڪين جڳ جي ڪاڻي بات مونکي-
بڻايو آ لاچار، حالات مونکي!

ڪريان ٿو بغاوت ڏسي ظلم چوڌر-
وڻي ظلم جي ڪين ٿي ذات مونکي!

لڳي چور پيارو ۽ هرگز نه ظالم-
چوي اٿن ٿي شايد، اچي رات مونکي!

الا! گوڙ شهرن جو آ، بور ڪندڙ-
ڏٺي لطف، پنڇن جي لات مونکي!

جي، سچا ماڻهو نه چل ول مان ڄاڻن،
ملي تن جي سدا شل، ملاقات مونکي!

غمن کان ٽهن ڇوٽا ”نردوش“! ماڻهو؟
ڏين غم ٿي خوشين جي سوغات مونکي!

رات سڄي جي، ٿمر ٿمر ڪن ٿا،
مرڪن ڪئن سي، پڇي ڏسون جي!

سپنا جن جا، نرم پشمر جان-
چورائي سي، لهي ڏسون جي!

سرها سرها سواس جن جا-
سيني تن جي، لڳي ڏسون جي!

چمر چمر چمر چمر چيڏي ڪن ٿا،
چيچ اسان پي هڻي ڏسون جو!

پري يگن کان باهم تعصب جي-
هاڻ ته پاڻي وجهي ڏسون جي!

ڌڪجي پيئي سنڌي گهر مان-
لات اُميد جي بڻي ڏسون جي!

تاب گهڻي سان اُپري ڏنوسين،
لهندڙ سڄ جان لهي ڏسون جي!

’نردوش‘ ڪيون جو، سو، وس وارا،
راهه سنڌيت جي وٺي ڏسون جي!

وقت ڪي ڳولهيوندي ڳولهيوندي
خود، پل ٿي ويا گذري شايد!

ياد پريءَ جي جڏهن اچي ٿي،
ننڍ ڦٽي ٿي منڙي شايد!

طوفان اهڙو ڪو آيو آهي،
سپنا پل ۾ ويا وڪڙي شايد!

منصبوط ٻڌي ٻنڌن ۾ جا-
ڏاڳي جي آ ٽڪڙي شايد!

ڦولن تي ڪرڻ ماڪ ڦڙا ٿا-
روپ تڏهن ويو نڪڙي شايد!

لڏي لمي ٿي، ڪين ٻڌي تي-
سڄ جي آ هيءَ مڪڙي شايد!

وک وک تي نوان تجربا-
ترقي تڏهن ٿي ٽڪڙي شايد!

ڪين پڙهياسين روح سبق-
ڄڻ جا خدا ويا بگڙي شايد!

سڄ سڄ سڄ سڄ ’نردوش‘ چيو،
ڪوڙا ڪڪر ويا وڪڙي شايد!

آ، ڀڳ ڀڳ جي آس اکين ۾
ڪي سندر احساس اکين ۾!

انڊلٽ ڏسو، اُپ ۾ نڪتي-
رنگت جا آڀاس اکين ۾!

سڄڻ ڪهڙي آيو آهي گهر-
هاڻ نه ڪي بنواس اکين ۾!

سونهن سڌائين مُرڪي ويندي،
آيا سڳندي سواس اکين ۾!

وشالنا هن جي ڇا چئجي؟
ڄڻ نيرا آڪاش اکين ۾!

پيتو ڪيڏو آهه اکين مان-
نه به ”نردوش“ آ، پياس اکين ۾!

مُهر مان جي لڳي ويئي-
نيٺ تڏهن پڻ ويا چئي!

پاءِ نه پئي صاف نڀت-
ميريءَ سان دل ٺهي وئي!

صدق سڄي سان ٺهيل ڪٿيا-
هڪ جهٽڪي ۾ ٻهي پئي!

مرڪيم ليڪن مُرڪ اداس-
عقل ڪٿي ڏاڍائي ڪئي!

سيرت پوڙهي، سونهن جوان
چمڙيءَ تي ا، اٽڪي پئي!

”نردوش“، ويو سونهن تي سرچي-
سُور به سوکڙي ويا بڻي!

جڏهن پي جهان ۾ بهارون اچن ٿيون،
حياتيءَ ۾ ڪيڏيون خماريون اچن ٿيون!

محبت جي شاهي عمارت آ، اڏڻي،
مزورن ساڻ گڏجي تغارون ملن ٿيون!

هلي ٿي پريڊ ڪا، سپاهين جي اُت ڪا-
بهادريءَ ڀريل ڪي هوائن اچن ٿيون!

ٿئي ٿي ڪڏهن ڪا، ڏکڻ جي عنايت،
ملي محب سان ٿي نڱاهون وڃن ٿيون!

ڪي دلڪش پي شڪلون سدا ٿا ڏسون هت-
انهن ۾ ڪي سندر ادائون ملن ٿيون!

محبت جي رنگ ۾ پڇل ڪيائين صحبتون-
ڪٿي مون کي پاڪر ۾ اُهي وڃن ٿيون!

ڪٿي گهم غمن جي ڪڪر جان اُڏان مان،
مگر ڪين ڪنهن جي اڻڻ ۾ وسان مان!

چون ڪنڊي جان ٿي تون چپ چپ ڪرين ٿو-
اوهين چئو، ڀلا ڪيئن خوشبو بڻان مان؟

ميان جا سوڻا ٽنبي ٿي ويا سڀ-
ڏيڻ موت ٿي چاهيو، ٿو سيني رکان مان!

نگاهن ۾ ٽانڊا رکي ٿا هلن جي-
نه جڳنو، جوالا مڪي سي، مڃان مان!

ڏسان دور کان سونهن، اڃايل اکين سان،
اها ڪاش! جيون ۾ ماڻي سڱهان مان!

ٿيو ٿڪ ڪهڙو سوچ کي آهه ”نردوش“!
يُڱن کان پيو شعر گويا چوان مان!

سَر سَر جھونڪو لڳي ھو! جو،
قَر قَر ڏپتو ائين اڏامي!

دل جي سُپريءَ ۾ حسد ٽپي-
ھاڻ چلھ نہ پئي اُڀامي!

سنڌي ڏيئو گھڻو ٻريو ڇا؟
لڳي ائين چڻ اڃھو اُڀامي!

سپاءُ ڪنھن جي وس ۾ ناھي-
ناڻي خاطر پيو وڪامي!

ڪيڏو گڏھ ڪي سينگار يو نہ بہ-
وھنجي مٽيءَ ۾ ڏڌر اڏامي!

تيلُ عمر جو ختم ٿيڻ تي،
تن جي وت تي ٽڪڙي خامي!

سيرت پاسي آڪ جو گل ٿي-
سونھن گل ٿو ھرڪو ٿامي!

’نردوش‘ ڪري ھو، رڙيون واکا،
اڄھيو آخر آھي ڇا ۾؟

ٽنگ عدوءَ جي ٽوڙڻ گھرجي،
جڳ جي ٻانھن موڙڻ گھرجي!

ليڊرن کان ڪجھ لاپ وٺڻ لاءِ،
ناس پتو پي ٻوڙڻ گھرجي!

مھمانيءَ جي موڇ وٺڻ لاءِ،
ھٿ ھٿ ڪيمو ڪوڙڻ گھرجي.

التي راھ سڄي جڳ جي آ،
پنھنجو منھن بہ نہ موڙڻ گھرجي.

ھيلي حرفت سان ڌن ميڙي،
ماڻڻ گھرجي، چوڙڻ گھرجي.

پاڙي ڏنڊو کڻي ڪوڙ جو،
سڄ جو ڦانڊو ڦوڙڻ گھرجي.

گيتا گيان پُراڻو ٿي ويو،
سور پاڻ ڏي سورڻ گھرجي.

ٻئي جا گھر، ڏک ويھ ڦٽائي،
پنھنجو بنگلو جوڙڻ گھرجي.

ڪر ”نردوش“! ڀلي تون ليڪن،
ڪيتو ٻئي ڪي لوڙڻ گھرجي.

پاڳ ته ڏاڍو پليرو آهي،
پو پي غم جو گهيرو آهي.

سونهن وڃي ٿي واٽ وٺي، جا،
اهو اسانجو ديرو آهي.

سندرغا جا، بخمل جهڙي،
نڪتي سَت مان ديرو آهي.

قهلانن ٿا دهشت جيڪي،
مذهب ٽن جو ميرو آهي.

ڪين ڪڏهن بي رياءُ ٿيو،
ڪيئن چئون ته وڏيرو آهي.

مندڙ مسجد ڪين وڃن ڪي،
سمجھ سمجھ جو ڦيرو آهي.

بِالِهم سڄي آ 'نردوش' چئي،
ٿيو تڏهن ئي بکيرو آهي.

هو، وهڻ دل ۾ جو پڙو آهي،
پيارُ پنهنجو تڏهن لڳو آهي.

ويندو هرگز نه صبر جو خالي،
تير جو هي، ڪمان مان چٽو آهي.

پيار بيحد هو ڪئن سو آه رڻو،
رشتو مُدت جو چٽ ٿنو آهي.

ڪوڙ ٻالھائي ويو سڀن سامهون،
آه ثابت ٿيو، مَنو آهي.

مُنهن تي جو ڏئي نفي جواب،
شوهر ”نردوش“! سو، سَنو آهي.

جاڙ، جسڙ جو نيٺ پئڻ ٿا،
سُونهن نشي ۾ سدا رهن ٿا.

ڦيريون باغ ۾ پوئڻڙا پائڻ،
سُرھاڻ تان سي، ساھ ڇڏڻ ٿا.

آھم فنصا ۾ خوشبوءِ ڦھلي،
سرھا سرھا سواس ڪڇڻ ٿا.

حُسن ڪري ٿو سينگار جڏھن
پيار جا دل ۾ قول ٿڙڻ ٿا.

مُنهن کي موڙي ويا ٿئ سھڻا،
آوارا ڪڪر جان ٿي، سي رڻن ٿا.

مؤج مزي جو ميلو مڇي ٿو،
محفل ۾ جي، سھڻا هڃڻ ٿا.

خبر نہ آ ڪئن، راتيون گذريون،
سونهن-نظارا قابو رکن ٿا.

قيد نڱاھن ۾ ”نردوش“ آ،
پَل پَل پھرو محب ڏين ٿا.

آيُڱ يُڱ جي آس اکين ۾،
ڪي سندر احساس اکين ۾

انڊلٽ ڏسو، اُپ ۾ نڪتي،
رنگت جا آڀاس اکين ۾

سونهن سڌائين مُرڪي ويئي،
آيا سُڳندي سواس اکين ۾

وشالتا هن جي ڇا ڇڏجي؟
جڻ نيرا آڪاش اکين ۾

پيتو ڪيڏو آھم اکين مان،
تہ بہ ”نردوش“! آ، پياس اکين ۾

حياتي-لڙائي، وڏي ڳالهه آهي،
آ، من ۾ سچائي، وڏي ڳالهه آهي.

ڏسو خوبصورت لڳي هوءَ پريءَ جان،
سندس بس، اها ئي وڏي ڳالهه آهي.

يُڱن کان سڙي آ، تڪي اُس ۾ شايد،
پلا چو سچائي، وڏي ڳالهه آهي.

اسان حال هيٺا، کپي مهر شڪتي،
تڏي رهنمائي، وڏي ڳالهه آهي.

عطائي آ سُرھڻ سونهن ته غضب جي،
لڳي مهلڻائي، وڏي ڳالهه آهي.

چو ”نردوش“! قدرت لڳي دلربا ٿي،
وڏي دل ربائي، وڏي ڳالهه آهي.

پاڻ ئي قاتل
پاڻ ئي آفت
چنڊ ڪڪر ۾
آ لڪو سُنت
آتنڪ وهايو
انسانيت رت
پيار جو لڪيل
رت مس ۾ خط
ڏوھ آ ثابت
ماڻهوءَ هڪ مت
اڙيو وڪڙ ۾
اڳپڙهه ڇت
”نردوش“ آهي
سچ سان سھمت

سنڌ ڇڏي، گذري وئي وهِي،
جنڊ سان جُڙيل سارون آهن!

رشتن جا گهر چاهه سان اڏيا،
ديوارن ۾ ڌارون آهن!

رهي سدا مَن رنجيه ڪنجيه ۾ ئي-
ڇا ٿيو، موٽر ڪارون آهن!

درد جنين جي دل ۾ وسن ٿا،
آڻت تن لئه دارون آهن!

ڪرندا نه اهي سچ سنڌا وڻ،
پڻهتيون جن جون پاڙون آهن!

دل جي سُرندي تي آ هليو هٿ،
مؤج ۾ تڏهن تارون آهن!

عشق هنن لئه پوڄا آهي،
اڪثر رڪندا ٿارون آهن!

”نردوش“ خزان جڳ جي چمن ۾!
دل جي چمن ۾ بهارون آهن.

گلن جي ٿي خوشبوءِ لٽائي هئا،
تڏهن ئي دلبين کي لڙائي هئا!

ٿي پيغام آڻي پرينءَ پار جو،
هڻي ٽپڪي مون کي سڻائي هئا!

گناهين جي بدبوءِ ڏنگي ٿي وڃيس،
تڏهن غم کي ڪيئن ٿي لڪائي هئا!

فسادن جي راڻن تان گذري جڏهن-
تڏهن ڪنڌ پنهنجو جهڪائي هئا!

ڏسي ماڻهپو جي، بيمَن وات ۾،
ٿي خاموش، افسوس کائي هئا!

ڪڪر کي چهي ٿي ٽڪاوت پڇي،
وسي مينهن، نغمو ٿي ٻائي هئا!

”ڇو خود غرض“ نردوش! ماڻهو ٿيو؟“
پڇڻ لاءِ همٿ، جٽائي هئا!

اهڙي ڪا اڄ لڳي هئا آهي،
ڪوڙ هرڪو چوڻ روا آهي!

گل مثل مرڪ ڪنهن کي ٿي هوندي،
چل لڳائڻ جي، سا ادا آهي!

جي وڏي واڪ سان چون ٿا سچ،
تن جو راکو رڳو خدا آهي؟

ڏاڍ جو ناچ آ اڳهاڙو ٿي،
بي حياتي هيءُ، جابجا آهي؟

مفت آڪڙ ۾ آدمي اڏڙن،
وقت جي هيءُ نئين فنا آهي!

گل پتل جي، ڪٿي خطا آهي،
خار قاتل ڏني سزا آهي!

چو طبيعت رُخي رکين ٿو تون،
رُت بَسنتي ٿي، دلربا آهي!

میل میلاپ اڄ ڪٿي 'نردوش'؟
ماڻهو، ماڻهو کان ٿيو جدا آهي!

ماڻهو چوندا، پر چوندا ڇا؟

عيب ڪڍڻ ۾ هو رهندا ڇا؟

اوجاڳي ۾ ڪي ڪي ماڻهو-

سپنا ڏسندا، پر ڏسندا ڇا؟

ڪيڏا نه تنگ ٿا، ڪپڙا پائين!

چئون گهڻو ٿا، هو ٻڌندا ڇا؟

آهي اڳهاڙپ فشن ماڊرن-

توڪي ٻڌڻ لاءِ هو مڙندا ڇا؟

روز خيالن ۾ جي مرن ٿا،

پل ڀرل ڀي، سي ڄندا ڇا؟

ٽوڪ، ٽوڪ وڃ ۾ ڪيڏي آ!

ڏينهن سڄو ئي اپ ڳچندو ڇا؟

”نردوش“! جھڪي نيٺ نماڻا-

هڪ اڌ پل لاءِ به نه ڪچندا ڇا؟

پري کان سڃاڻي وڃن ٿيون آڪيون،
ڏسي مَحَب، مُرڪي پون ٿيون آڪيون!

هنيبلن جي آڏو چڙهن چوٽ ٿيون،
نِماڻن جي آڏو جُهڪن ٿيون آڪيون!

خوشيءَ مان ڪڏهن ڪيڇ، ڪل ڪل به ڪن،
ڪڏهن لُڙڪ لاڙي روئن ٿيون آڪيون!

ڏسن سونهن ڳل جان دلڪش جتي،
نهارينديون يڪ ٿڪ رهن ٿيون آڪيون!

هڃون نندڻ ۾ ٿا، اڏامي تڏهن،
ڪٿي جو ڪٿي سِرُ ڪن ٿيون آڪيون!

رڪن پيد ڪنهن سان ڪڏهن ڪين سي،
سپن ۾ پرينءَ کي پسڻ ٿيون آڪيون!

پلي چو نه آهن هُو گونگيون ته پي،
چئي صاف سڀ سڀ وڃن ٿيون آڪيون!

آ، ’نردوش‘! اهڙي ته ڪا دلڪشي،
گُلن جان ٿي سُهڻيون لڳن ٿيون آڪيون!

بڻجي ڪندو ڪي آدمي ٿا چين،
ڪي ته ڇهرا گُلن جيان به لڳن!

سونهن بيڪار آ بنا سِرت،
توهم سهڻا نه گهڻا ٿي ملن!

ڪنهن جا ڳوڙها پيئڻ سڪي پياسي،
اهڙا پل پياڳ واري کي ٿا ملن!

ٿيندي چاهت به ڪا چري آهي،
سُرت کي جڻ پڪيءَ جا پَرَ ٿا لڳن!

رات جو ڳڻ ٿي چند کي ڳولهي،
لُڙڪ اڪڙين ۾ وڃُ جان چمڪن!

غمر خوشيءَ جو آ لازمي پياڻو،
چالءِ ماڻهو، پيا غمن کان ڏڪن.

مؤت کان پو به زندگي آهي،
مفت، ’نردوش‘! آدمي ٿا ڊڄن!

ڳالهه ڦيرِي ڀلا چئو ڇو ٿا؟
 اٿن ڪندي پي، اوهين وڻو ڇوٿا؟
 مُرڪ سان سونهن سَرسُ ٿيندي آ،
 شوخ چهرو اوهين ڪريو ڇوٿا؟
 هٻڪي هٻڪي اوهان ٿا ڳالهايو-
 سچ چوندي ائين ڊڄو ڇوٿا؟
 دل اندر درد جا ولوڙا پر-
 ظاهر ڇُپ ائين رهو ڇوٿا؟
 قرب جي ڪات ۾ مزو ڏاڍو،
 هڪ دفعو اوهان ڪهو ڇوٿا؟
 موڊُ بگڙي ويو فِصائِن جو،
 مُنهن بگاڙي اوهان ڏسو ڇوٿا؟
 ڳالهه ’نردوش‘ آهي دل ۾ ڪا،
 دل ۾ غصو رکي هلو ڇوٿا؟

خاڙ مان پڻ اچڻ لڳي خوشبوءِ،
 ڪيڏي مون کي وڻي وڻي خوشبوءِ!
 گل سان جوڙي ڏسو خيال کي جي،
 پاڻ ايندي ملڻ ڪهي خوشبوءِ!
 پيار سان ناتو آهي جن جوڙيو،
 گهر انهن جي وڃي رهي خوشبوءِ!
 آهي خوشبوءِ وڻي گهڻو مون کي،
 سونهن شايد بڻي پئي خوشبوءِ!
 پاڻ کي ئي لڳان ٿو مان پاڳل،
 مون هٿن ۾ کڻي جهلي خوشبوءِ!
 آهي ’نردوش‘ ڪنهن جهليو قابو،
 آ، اڏامي هوا بڻي خوشبوءِ!

پيون ياد جي، رات ڀر جون رهاڻيون،
لڳن تازيون سڀ ٿيون ڪٽ پُراڻيون؟

اچي خوشبو پياري پريان کان ڪهي هت،
ڪليون ڪي بغيچن ۾ شايد سماڻيون.

ويون سڀ تمنائون لڻجي هنن جون،
دالان جي معرفت ڪماريون وڪاميون!

جدا آهي پنهنجي غريبن جي دنيا،
مليون ڳالهون تن جون لڳن ٿيون اباڻيون!

وڻي خُوب مونڪي پکين جو ٿو ڇهڪڻ،
اڏن اُڀ ۾ ڪونجون سدا گڏ سياڻيون!

وڏي ناز سان جن کي پالن ٿا مائٽ،
ڪڏهن ڪين ڪنهن جون ڏکي ٿيون نياڻيون!

ويو وقت گذري جو، موٽي نه ايندو،
تڙن ذهن ۾ ٿيون، ڪجهه ڳالهون سُهانيون.

پلي شوخ ڪيڏيون طبيعت ۾ ناريون،
سي نوريءَ مثل نياز واريون نماڻيون!

ڪل مستيءَ جي-
ماڻيون خوشبو!

گذريل ڀڳن جي-
ساريون خوشبو!

ڪڏهن گهٽين ۾-
آڻيون خوشبو!

گهر ۾ ڪونڊيون-
پاليون خوشبو!

دل ۾ ٻڻن لاءِ-
ڌاريون خوشبو!

بريت ۾ پڻ-
ماڻيون خوشبو!

وڙي ٿو، جي اچين ٿو،
ڏيندو پر وڃين ٿو.

حياتي باغ پاسي،
محبت جي، ونڊي ٿو.

مني مصريءَ زبان کي،
وڃونءَ ڏنگ جان ڪرين ٿو.

گلن جي مند آهين،
جڏهن چپ چپ هجين ٿو.

لڳي سهڻي ادا ٿي،
جي، ڦڙ ڦڙ وسين ٿو.

مليو ٿم پيار منهنجو،
تڏهن خوش ٿي پڏين ٿو.

ڪري ”نردوش“! ڪاوڙ،
بين جان ٿي پوين ٿو!

سڀ کي پنهنجو ٿو اُٺاءُ کڻي،
سڀني کي ڪو ڏيکاءُ کڻي.

باه چاهه جي، جيءَ کي لڳل آ،
عادت وس آ، بس تاءُ کڻي.

ماڻهو هو ٿو گلشن پاسي،
اهڙو ته سڀ ۾ هڻاءُ کڻي.

پرمن ۾ ٿو پرمائي جو،
اهڙو نه ڪڏهن اولياءُ کڻي.

اٽڪل شڪل ۽ رمز هجي،
دماغ ۾ ڪو سوداءُ کڻي.

منڇ تي وهڻ، شوق نرالو،
عين اهڙو آدرپاءُ کڻي.

ويڙهه جهيڙه هيءَ ڪيسين آخر؟
هاڻ ته پاڻ ۾ پرچاءُ کڻي.

ياد سڄڻ جي درد ڏئي ٿي،
’نردوش‘ منو ايڏاءُ کڻي.

نفرت جا طوفان هزارين،
يارن جا احسان هزارين.

چالاڪ بڻي ڏڀڻي ويو آ-
وڻن ائين نادان هزارين.

سيرت، صورت ڪن جي پياري،
هونئن آهن انسان هزارين.

مميزبان ٿي گهر ۾ رهي ٿو-
پل تہ هجن محمان هزارين.

پڇڻ، جيڏو پي پڇي سگهين تون،
موت جا هن ارڪان هزارين.

”نردوش“ هتان ويندو خالي،
ڇو پيو ناهي مڪان هزارين.

لڳي باهه، ڇرڪي سهي ٿا وڃون،
جهڪي تاء تي پر ٽپي ٿا وڃون!

منو واءِ آيو چمن مان ڪهي،
تڏهن خوشبو ان جي ڳهي ٿا وڃون.

ٿئي ڏوھ ڪوئي اسان کان اڳر،
تہ پوءِ ڪوڙ سھسين چئي ٿا وڃون.

رڱي هٿ ٿي شايد آ پڪڙجي پيو،
ٻڏي ڏاڪا سڀئي چڙهي ٿا وڃون.

ٿئي هار ها، پر نصيبن سان ئي،
ڪري ڪيڏ ڪاٿي، کٽي ٿا وڃون.

ڪري ڪو پي پڇنائ ”نردوش“ جي،
نڌيءَ جل مثل پو لهي ٿا وڃون.

جهليو هت ۾ تو آ ڇو پٿر؟
تنهنجو پي آ شيشي جو گهر!

جان بچائڻ لاءِ ڪٽڪايو-
ڇو، ڪاسائيءَ جو ڌر؟

ناهي ڪنهن تي ڪاڻي ميار،
هاڻ لُٽل ۾ آ هرڪو پٿر!

ریت رواج سڀ سنڌ ۾ ڇڏيا-
ڪير پڇي تو بڻ ۽ نر؟

ڏيندو نماڻو ٿي ڏي پيءُ-
ڪين لائيندو نڪ کي مڙ؟

پڙهون آهي سچ ئي هن جو-
پوءِ ڀلا ڪنهن کان ڪهڙو ڌر؟

ڪوڙ جي شڪل هو سڃاڻي تو-
ڀاڻ پڌائڻ وارو سو نر.

وڳيان ڀڳ آ ”نردوش“ هاڻي،
هاري هلائي هر ڀل تو هر.

سنڌي هر جا، پيو تو سڏجان جي-
آ اثر سو، امڙ جي لوليءَ جو!

سنڌيت ٿا سنڌي لڪائين ڇو؟
ڏس حشر هاڻ، پنهنجي ٻوليءَ جو!

سلسلا جام هليا رنگبرنگي،
روز پاسي تو ڏڻ ته هوليءَ جو!

پر جي ڪنڊن سان آ ويئي ساري-
ڏوھ ڪهڙو ڀلا آ جهوليءَ جو؟

ڌرم جا ڏين ٿا فقط هوڪا،
ماڻهو ڏسجي نه تن جي ٽوليءَ جو!

آھ ”نردوش“ کان خطا ٿي ڪا؟
رنگ ٻاڙهو ڇو آ ننوليءَ جو!

اگر هجان مان قدرت ويجهو،
پوءِ ته لڳندي فرحت ويجهو!

ڪوشش صادق جذبي واري-
آئي ازخود حسرت ويجهو!

محنت سچ کي خوب نڪاريو-
رهڻ گهران تو برڪت ويجهو!

مندر ۾ مڻ ڪين لڳي ٿو-
آه رُوح جي، راحت ويجهو!

رنجه ڪنجه جيون ڏکي بڻائي-
هر ڳالهه ۾ چڻ آفت ويجهو!

اُپ ۾ سچ چنڊ ۽ تارا-
پسان، هجان جي، فرست ويجهو!

جهڙن جا ”نردوش“! اشارا-
آڻين پوتر نيت ويجهو!

سونهن سندي چانڊاڻ آ،
جيءَ جي اندر چڪتاڻ آ!

چڪجي وڃون ٿا هڪدم، جيت-
سواس سواس سُرهاڻ آ!

واتان نڪري ڪوڙ ويو،
من ۾ اڻ ٿڻ-مانڊاڻ آ!

ڏاڍا گهيرا ٿوڙي ويا-
هتي قاعدو ڪنهن ڪاڻ آ؟

ڪيڏو ڏک آ وره ڏنو-
نيٺن ۾ نيت آلاڻ آ!

سُونهن وڻي ٿي مهربان،
وڻي محبت ماناڻ آ!

ڏکڻ چترڪاري ڪئي آ،
ڏسو، روح راحت ملي آ.

ڳڻن ٿا ڪڪر اُڀر ڪيڏا،
ڌماڪي سان بجلي ڪري آ!

وئي ٻالھ منهنجي مڃي اُڄ،
خوشي ڏس، ڇڀن تي نڇي آ.

ونڊيو پيار آ دوستن سان-
عداوت نه دُشَت جي ڏني آ!

لڳي باھ ساري شهر ۾،
مگر توکي تنهنجي لڳي آ!

سوالن کي اچي نڀڙ ويئي،
جوابن جي ڇو نڀڙ ڦٽي آ!

ڏسو ڪيڏو خوش هو ٿو پاسي،
خبر محب جي اچڻ جي ملي آ!

غزل جي مھڪ هاڻي اچڻ لڳي،
لکي وٺ ڪو غزل ٻيو، ڇوڻ لڳي!

لڳي چنڊل ۽ ڏاڍي ڪا چيڙي،
تڏهن هرڻي مثل هوءَ نڇڻ لڳي.

وڻي ”گهوگهو“ پکين جي ته ڏاڍي ٿي،
ٿي ٻُڌڻ ڦڙ ڦڙاهت به تن جي اچي.

ڇيو طنزي هو جُملو فقط هڪ ئي،
اڃا تائين ته هو ٿوڪ هڻندو اچي.

آئين جا ڏس، اشارا ٿا منجهائن،
نظارو ته به انهن جو پيو وڻي!

ٿيو آ جهر، ڏسون ٿا انڊلٽ پڻ،
آ، رنگين هي نظارو، گهڻو وڻي.

ڇيو طنزي هو جُملو فقط هڪ ئي،
اڃا تائين ته هو ٿوڪ هڻندو اچي.

ڪنڊن ساڻ آهي حياتي گُذاري،
ڏکڻ ڏکڻن تان اها آه واري.

ڏکيو آه ڏاڍو زماني ۾ جيئڻ،
اُميدن جي بس آهي هڪ ئي بهاري.

ڏسون خواب، ڪاٺل نه تن جا رهياسين،
ڏسون ساڀيا ۾ سا پياري،

هٽايو انڌيرا وهڻ ۽ ڀرڻ جا-
حياتي نه پاسي ڪڏهن، جئن لڄاري.

وئي آه گُذري، جواني، ديواني،
بُڊاڀي ۾ پڻ آه جذبي جي واڙي!

ملي حوصلن کي وڏي معنيٰ آهي،
وڏي عمر ۾ پي لڳي ٿي بهاري!

مُرڪڻ تنهنجو من ٿو موهي،
سُڌ ٻُڌ منهنجي ڇڏي ٿو کوهي.

وره جا اکين مان وسڪار،
جيون خود کي خود ٿو لوئي.

منهنجي من جي ديوي جيڪا-
هر ڀل دل ٿي، تنهن کي پوڄي.

من جي مستي، آڻي چاهت-
دلداري سا، ڏيندي آهي.

ساڻ هجي شل! عمر سڄي يار،
دل، درشن ٻن چئن نه پائي.

ڪا جل وارا نيٺ نشيلا-
”نردوش“! کي ڇڏن ڪن ۾ گهائي!

خوشبو آهيان وکري ويندس،
بريت واسي، نڪري ويندس.

چون پل پيا مان ڪجهه ناهيان،
گردش ۾ پر نڪري ويندس.

ياد ڇڏي آ وڻ ٿڻ ۾ پي،
ڪيئن چئو ٿا وسري ويندس.

انجام ڪيو آ، ڪيئن پوءِ پلا-
ان ٻنڌن مان نڪري ويندس؟

سستي ڪئي عمر سڄي هاڻ،
وک مان وڌائي تڪڙي ويندس.

جيون آهي کن پل 'نردوش'!
پنڇي بڻجي اڏڙي ويندس

سڄ وينو آ منهن بگاڙي،
لڳي ائين، چنڊ ويو گذاري!

ڪئي ڪٿي جڳ سان خود هن،
پوءِ پلا چو منهن ڦولاري؟

جيون سارو سڙيو غصي ۾،
هاڻ پاڻ کي ڏس ناري!

برسات پيئي، ڏاڍي سٺي آ،
ٻارُ نلاءِ ۾ بيٺي ناري.

پيشانيءَ جي مُرڪ آ ظاهر،
ويني آس سان پاڻ سينگاري.

ڏينهن گهڻا سڄ رهندو لڪل؟
'نردوش' وينو ڌيرج ڌاري.

آس   آندر   ۾   آ
سند   پنهنجي   ڏسان!

حيات   کاغذي   گُل-
کيسين   خوشبو   وٺان؟

کاوڙجي   جھٽ   وڃن،
سَچَ   لڪائي   رکان!

قَوَل   ڏيندا   اچن-
پورو   ڪن   سي،   ڏسان.

ملي   سڦلنا   آ
پاڻ   کي   خوش   پسان.

مادري   ٻولي   آ
تنهن کي   ڪيئن   مان   ڀُٺان.

مان   تم   رهاڻ   ٿو   جتي،
سند   انهيءَ   کي   چوان!

پَلُ،   ڪهڙي   پڻ   صدي،
آشا   تي   بس   جئان!

پڇي خود کان ڪٿي آخرو جي لکندي؟
سدا سچيار کان ايڏو ڊڄين چوڻو؟

سياڻو حد کان شايد تون سچڻ آهين،
ڪري ڪجهه اُٻو سبتو پو سلين چوڻو؟

جھڪائي لڄ کان پنهنجو ڪنڌ وٺو آ،
بُرا ڪم دوست! اڪثر هئن ڪرين چوڻو؟

ڦٽي نڊ آه تنهنجي ڪئن، خبر ناهي،
اَڻ ۾ ٿو سُمهين، تارا تڪين چوڻو؟

چون ٿا سڀ هتي سچ جو قدر ٿيندو،
سدا ياري تون ڪوڙن سان ڪرين چوڻو؟

لڳون ڪنڀنلي جڳ ۾ ٿا اسين ’نردوش‘!
گهڻي ايمان ۾ پر جي هئن رهين چوڻو؟

وقت کي ڳولهي ندي ڳولهي ندي،
خود پل تي ويا گذري شايد!

ياد پرينءَ جي جڏهن اچي ٿي-
ننڊ ڦٽي ٿي منڙي شايد!

طوفان اهڙو ڪو آيو، جو-
سپنا پل ۾ ويا اڏڙي شايد!

منصوب ٻڌي ٻنڌن ۾ جا-
ڏاڳي جي آ ٽڪڙي شايد!

قولن تي ڪرن ماڪ ڦڙا ٿا-
روپ تڏهن ويو نڪري شايد!

لڏي لمي ٿي، ڪين ٻڌي ٿي-
سچ جي آ، هيءَ مڪڙي شايد!

وک وک تي نوان تجربا،
ترقي تڏهن ٿي ٽڪڙي شايد!

ڪين پڙهياسين روح جا سبق،
جڳ جا خدا ويا بگڙي شايد!

سچ سچ آ سڀ ”نردوش“ چيو-
ڪوڙا ڪڪر ويا وڪڙي شايد!

گلن جي ٿي خوشبو لٽائي هئا،
تڏهن ٿي دلين کي لپائي هئا!

ٿي پيغام آڻي پرينءَ پار جو،
هڏي ٽپڪي مون کي سڻائي هئا!

گناهن جي بدبو ڏنڱي ٿي وڃيس،
تڏهن غم کي ڪيئن ٿي لڪائي هئا!

فسادن جي راڻن تان گذري جڏهن-
تڏهن ڪنڌ پنهنجو جهڪائي هئا!

ڏسي ماڻهپو جي، بيمن وات ۾،
ٿي خاموش، افسوس کائي هئا!

ڪڪر کي چهي ٿي ٽڪاوت پڇي،
وسي مينهن، نغمو ٿي ٻڌائي هئا!

”ڇو خود غرض“ ”نردوش!“ ماڻهو ٿيو؟“
پڇڻ لاءِ همت، جٽائي هئا!

ڏسجن ڪيڏا سهڻا ماڻهو،
ڪي ڪي سيرت وارا ماڻهو!

شوڻ طبيعت، گھنجيل چھرا،
ڄڻ ٿانڊا ئي ٿانڊا ماڻهو!

سونھن پسڻ جو هرڪو ڪانڪي،
واس وٺڻ ڪي، پٺيئرا ماڻهو!

مُرڪ منيءَ سان غم جي لڪائين،
لڳن اُهي ٿا منڙا ماڻهو!

بھروپين جا ٻول به پٿرا،
پُلُ ته ڇپائڻ چھرا ماڻهو!

قدر سونھن جو ڪري نه ڄاڻن،
سونھن تي ڏين پھرا ماڻهو!

لڳن پسُون پڻ ڪڏهن ڪڏهن ٿا،
عين اصل ۾ جھڙا ماڻهو!

”نردوش!“ گھجن ڪي غدار به،
آسي پاسي لاءِ خطرا ماڻهو!

ماڻهو چوندا، پر چوندا ڇا؟
عيب ڪيڏن ۾ هُو رهندا ڇا؟

اوجاڳي ۾ ڪي ڪي ماڻهو-
سپنا ڏسندا، پر ڏسندا ڇا؟

ڪيڏا نه تنگ ٿا، ڪپڙا پائين!
ڇئون گھڻو ٿا، هُو ٻڌندا ڇا؟

آهي اُگھاڙپ فئشن ماڊرن-
توڪي ٻڌڻ لاءِ هُو مڙندا ڇا؟

روز خيالن ۾ جي مرن ٿا،
پَلُ پر لئه پي، سي جئندا ڇا؟

ٽوڪ ٽوڪ وچ ۾ ڪيڏي آ؟
ڏينھن سڄو ئي اُپ گجندو ڇا؟

”نردوش“ سڪي فيڻ نماڻا-
هڪ اڌ پل لاءِ به نه ڪچندا ڇا؟

ٺٽي شيشو، آواز هرڪو ٻڌي ٿو،
مگر دل ٺٽڻ جو نه کڙڪو ٿئي ٿو!

رهي دل جي ويجهو، جي محبوب ڪنهنجو،
حياتي سفر سولو ڪٽجي وڃي ٿو!

بنا سوچ ڪيڏا گناهه مون ڪيا پئي،
نٿي ڄاتو محبوب ليڪو پڇي ٿو!

چوڻ شعر هر ڪنهن لاءِ سولو ڪٿي آ؟
تڏهن برڪ شاعر ڪو ورتو بڻي ٿو!

ڏٺو جنهن آ حاسد کي ڪو شعر چوندي،
سدا سوچ گهريءَ ۾ ٿي سو رهي ٿو!

ممڻ مچندو شايد، اچي زلزلو پڻ-
هڻڻ چڻي ڪنهنجي، جي پهچي وڃي ٿو!

اسان سمجهيو پنهنجو ٿي جنهن کي سدائين،
سو 'نردوش' ڌاريو ٿي رشتو لهي ٿو.

چير پير ۾ چر چر وڃندي،
وڻ تي ڪوئل به پئي لوندِي!

اڏن ٿي چڙندو سنڀيٽ اکر،
دل پڪ گهايل ٿي ٿي پوندي!

پيار ڏنو آ پيار گهڻو ٿي-
دل ته اڃايل تڏهن به رهندي!

ايڏو ٿي لڏي، جڻ ته ٻڌي ٿي،
بيڙي ساحل تي ڀر، رسندي!

ڪير ٽپيلي جڏهن اڀامي،
”پوءِ جي ڏايل“ حالت لهندي!

”اڄ نه سڀاڻي جيت به ٿيندي-“
اڏن هارايل بازي چوندي!

’نردوش‘ ڏني جا توکي آ-
پوئي پاتل سر تي وٺندي!

ڪئن نه ڪڪرَ جي چيري ڇاتي،
چنڊَ ڏسو آ جهاتي پاتي!

ڦول ٽڙيو ۽ خوشبو ڦهلي،
لويي پَنوري ڦيري پاتي!

پيشاني تي بوندون پَڳهر جون،
ڳل تي سرڪيون ماڪ ڦٽا ٿي.

شام اُفق وٽ لالائي اڏن،
شرم وچان نارِ آ ڏک پاتي!

گول گول هي گورو ڇهرو-
گويا چنڊ آ پورڻ ماسي!

پَر ۾ هوندو آهه حُسن جي-
پياري لڳندي آهه حياتي!

’نردوش!‘ نظر هڪ پيار پري-
قتل ڪري ٿي بڻجي ڪاتي!

ماڻهپي جو ڪو مرم سڃاڻون،
پر جا وادي روح بڻايون!

ڪنڀڙي جي ڪاتي ڦهري،
ساگر جي ڪن ۾ اڇ، اڇلايون!

ماڪيءَ جان مُرڪ لڳي منڙي-
اچو ته اُن کي چپن لڳايون!

ڪين وڻن ٿا جنگ جا ڪڪر-
ملڪ جي هوا کي ريجهايون!

نيٺ ته ڏاڍا، رَڀ کان ڏڪندا،
دل ۾ تِن جي پيار جڳايون!

پُٽ پڳوان ته اڄ به چوي ٿو؛
’پيار سان ڌرتي سرگ بڻايون!‘

رَت پيئن جي، راکاس اُهي،
اڄ تن کي انسان بڻايون!

آهڙي ڪا اڃ لڳي هئا آهي،
ڪوڙ هرڪو چوڻ روا آهي!

گل مثل مُرڪ ڪنهن کي ٿي هوندي،
جڻ لڳائي جي، سا ادا آهي!

جي وڏي واڪ سان چون ٿا سچ،
تڻ جو راکو رڳو خدا آهي!

ڏاڍ جو ناچ آ اُگهاڙو ٿي،
بي حياتي هيءَ، جابجا آهي!

مفت آڪڙ ۾ آدمي اڏڻ، هٿ جي،
هيءَ ڪا، نئين فنڪا آهي!

ڇو طبيعت رڳي رکين ٿو تون،
رت بسنتي ٿي، دلربا آهي!

ميڻل ميلاپ اڃ ڪٿي 'نردوش'؟
ماڻهو، ماڻهوءَ کان ٿيو جدا آهي!

دنيا جا ماڻهو سچ ڪٿي ٿا ٻڌن؟
ڳالهه ڪوڙي، وري وري ٿا چون!

ڦهلجي آ وئي هئا ۾ ڳالهه،
ڳالهه ڪائي ڳجهي ڪٿي ٿا رکن؟

زخمر ناسور جان ٿا پيائن،
روز وشواس کي ڇڙا ٿا لڳن!

دربدر ماڻهو پيا گهمڻ، سچ آ-
پر ڇو پتر خدا کي هو ٿا هڻن؟

موت جو لطف ڪو ڏکيو ماڻهي-
موت جي سڏ تي سڀ ڊڄي ٿا وڃن!

ترشنائن جو قد ننڍو نه ٿيو-
تڻ جا پاڇا ڊگها پيا ٿا لڳن!

آه 'نردوش' ڪيڏو صاف چتو،
ڳالهه سولي هو ڇو نه ٿا سمجهن؟

بڙجي ڪنڊو ڪي آدمي ٿا چين،
ڪي نه چهره ڳلن جيان به لڳن!

سونهن بيڪار آ بنا سيرت،
ٿوهه سهڻا نه گهڻا ٿي ملن!

ڪنهن جا ڳوڙها پيئڻ سڪي پيا سي،
اهڙا پل پياڳ واري ڪي ٿا ملن!

ٿيندي چاهت به ڪا چري آهي،
سُرت ڪي جڻ پڪيءَ جا پَر ٿا لڳن!

رات جو ڳڻ ٿي چند ڪي ڳولهي،
لڙڪ اڪڙين ۾ ماڪ جان چمڪن!

غمر خوشيءَ جو آ لازمي پاڻو،
چالءِ ماڻهو، پيا غمن کان ڏڪن.

موت کان پوءِ به زندگي آهي،
مفت، ’نردوش‘ آدمي ٿا ڊچن!

ڪير ۾ گيهه جئن سُتل آهي،
يار تئن، من ۾ ٿي لڪل آهي!

برف ڪيڏي ٿڌي، اثر ڪوسو،
مُرڪ ۾ لڙڪ جڻ ڪو چل آهي!

صحران ۾ ٿا ڏسون ڪڏهن بادل،
ڪو نه پچندو اُتي به قل آهي!

سونو اُن تي، پلي ته جل ڪيڏو،
نيڪ ٿيندو پتل پتل آهي!

آ، ولوڙڻ آجايو ٿي پاڻي،
چا جو مانڌاڻ اُتِ متل آهي!

محل ۾ مارئي لڳي ماندي،
دور هن کان سندس منزل آهي!

پري کان سڃاڻي وڃن ٿيون آڳيون،
ڏسي مَحَبُّ، مُرڪي پون ٿيون آڳيون!

هننيلن جي آڏو چڙهن چوٽ ٿيون،
نماڻن جي آڏو جهڪن ٿيون آڳيون!

خوشيءَ مان ڪڏهن ڪيڇ، ڪل ڪل به ڪن،
ڪڏهن لڙڪ لاڙي رڻن ٿيون آڳيون!

ڏسن سونهن گُل جان دلڪش جتي،
نهارينديون يڪ ٿڪ رهن ٿيون آڳيون!

هجون نندڙ ۾ ٿا، اڏامي تڏهن،
ڪٿي جو ڪٿي سِيرُ ڪن ٿيون آڳيون!

رڪن پيد ڪنهن سان ڪڏهن ڪين سي،
سپن ۾ پرينءَ کي پسڻ ٿيون آڳيون!

پلي چو نه آهن هُو گُونڱيون ته پي،
چئي صاف سڀ سڀ وڃن ٿيون آڳيون!

آ، 'نردوش' اهڙي ته ڪا دلڪش؟
گُلن جان ٿي سهڻيون لڳن ٿيون آڳيون!

هُو، چوي جا به ڳالهه ناهي چوي،
اڪ نه اڪ سان ٿو هُو ملائي چوي!

هُو اُصولن جو آ پڪو ڏاڍو،
ڳالهه ڪوڙي ٿو ٻوڪ ڦاڙي چوي!

سچ، جي ڳالهيون، لڳن ٿيون ڪوڙيون،
سچ به همٿ کي هُو، جُٽائي چوي!

ڪئن به ترقي ڪپي، اسان کي دوست!
هُو ته آتڪ سان ڀڄائي چوي!

روشنِي جا هُو چنڊَ کي ٿو ڏئي،
سچ، سو احسان ٿو جٽائي چوي!

آهه 'نردوش'! انڊلٽ جيون،
روشنِي رنگ ٿي پسائي چوي!

آڱ هنئين تو لڪي ستارن کي،
سا خبر پهتي آ نظارن کي!

گل چني سونهن ماڻي چوريءَ تو،
ڪيڏو سرمايو داغ دارن کي!

شاعريءَ ۾ بهار ڄاڻ جوڀن،
آهه شاباس تو، مون پاران کي!

سج کان تو روشني پني آ ڪيو،
ڄڻ لڄي، روشني منارن کي!

ڏس ٻُڌڻ کان بچي ويا تارو،
داد ڏي ڪڻڪ جي سهارن کي!

پيار جي هڪ گهڙيءَ جياريو آ،
سانڍيو سيني، قرب وارن کي!

مهڪ ايندي ڇڏهن به مٽيءَ مان،
تون ڏسج پوءِ مينهن وسان کي!

مُرڪ مٺيءَ سان ناري ڇڏ،
دل جو غصو ساڙي ڇڏ!

جيون دڪمئي بڻجي پيو،
کلندي کلندي گذاري ڇڏ!

گل گل ٿي شبنم موتي،
دل ۾ سونهن اُتاري ڇڏ!

نخرو نيت شت پيار نه آ-
پاڻ نه تن تان واري ڇڏ!

ويل ويل واپس نه وري،
تنهن کي هاڻ وساري ڇڏ!

شعر چوڻ جو شوق چڱو،
بکون ڪڍڻ تي پاڙي ڇڏ!

غم جي واندھم ’نردوش‘ آ،
ديپ آس جا ٻاري ڇڏ!

خارَ مان پڻ اچڻ لڳي خوشبوءِ،
ڪيڏي مون کي وٺي وڃي خوشبوءِ!

گل کي جوڙي ڏسو خيال سان جي،
پاڻ ايندي ملڻ ڪهي خوشبوءِ!

پيار سان ناتو آهه جن جوڙيو،
گهر انهن جي وڃي رهي خوشبوءِ!

آهه خوشبوءِ وٺي گهڙو مون کي،
سونهن شايد بڻي پئي خوشبوءِ!

پاڻ کي ئي لڳان ٿو مان پاڳل،
مون هٿن ۾ کڻي جهلي خوشبوءِ!

آهه ’نردوش‘ ڪنهن جهليو قابو،
آءُ اڏامي هوا بڻي خوشبوءِ!

پردو اڄ فاش ٿي ويو آهي،
حسن شرمائجي ويو آهي!

جئن وڌي آهي عمر سڀ ٿا چون،
هاڻ هٿ سڄ لهي ويو آهي!

جهيڙو چيڙيو اگر مڱر تان ڪنهن،
خون شايد ڪو ٿي ويو آهي!

تو هنيو طعنو ڪو تڪو اهڙو،
ڪنڊي وانگر چڙهي ويو آهي!

ياد مذهب نه آ رهيو مون کي،
ماڻهپو بس، وٺي ويو آهي!

گل ته ’نردوش‘! ڪيڏا دلڪش ها،
باغ مان ڪو چڻي ويو آهي!

آٽنڪ ڪيڏي روز ٿو هولي،
هرهندڙ سينو چيري گولي!

وڙ ۽ وڪڙ کان بلڪل آجي،
سڌي سنواڻي سنڌي ٻولي!

ڊوھ ڪري ويو ڪيڏو مون سان!
صورت ته هئس پالي ٻولي.

ڦول ملن يا خار آسان ڪي،
جهلي رکي آ پنهنجي جهولي.

سچ جي زور سان چلڪندا رهو،
ائين چوي ٿي هر هڪ چولي!

”نردوش“ ته آ وهنوار ڪشل،
روز ڦڪي ڇو ڪوڙ جي گولي؟

مهر مان جي لڳي ويئي،
نيٺ تڏهن پڻ ويا چئي!

پاءُ نه پئي صاف ڏيئي،
ميريءَ سان ته دل ٺهي ويئي.

صدق سچي سان ٺهيل ڪٿيا،
هڪ جهٽڪي ۾ ڊهي پئي!

مُرڪيبر ليڪن مُرڪ ڇو ڦڪي؟
عقل ڪٿي ڏاڍائي ڪئي!

سیرت پوڙهي، سونهن جوان،
ڇمڙيءَ تي، اک اٽڪي پئي.

”نردوش“ ويو سونهن تي سرچي،
سُور سوکڙي ويا ڏئي!

آرسيءَ کان پري پڇي ٿو وڃي،
پاڻ کان پاڻ هُوَ ڊڄي ٿو وڃي.

آزمودا ملن پيا جڳ جا،
وقت تي ڪار هُوَ سهي ٿو وڃي.

گفتگو زندگيءَ ۽ ممت جي آ،
ڪو سياڻپ سان، سا ٻڌي ٿو وڃي!

ڏينهن گُذري ويو مون ڪجهه نه ڪيو،
سڄي جهيٽ پٽ هت لهي ٿو وڃي!

آمن سان ڪين هوءَ جيئڻ جاڻي،
هڙ جي لڙ سان ٺهي جُڙي ٿو وڃي!

هو هجي ڏت شراب ۾ ٿو جڏهن،
پو ته بڪ بڪ ۾ سچ چئي ٿو وڃي!

جنهن کي ايندو هلڻ جو ڏانءُ آهي،
جڳ سان ”نردوش“ سو ٺهي ٿو وڃي!

مُرڪڻ جا واپار ڏسون،
پُٺ پُٺ ۾ اظهار ڏسون!

ڏوھ نئون هڪ روز ٿئي،
قاتل ٿا زردار ڏسون!

بُري سنگت ۽ بُري نظر،
ڦٽندا ٿا گهر ٻار ڏسون!

وڏيون پڳون جيڪي، تن جا،
ٿيندا ٿا ستڪار ڏسون!

چين وڃن جي چورائي،
سپني ۾ سي، يار ڏسون!

ڏيئي ٿڪجن ڪين ڪڏهن،
اهڙا پڻ داتار ڏسون!

”نردوش“! ڇڏي آڪڙ کي،
پائي جيڪر پيار ڏسون!

رڻڻي ڪيڏي آھم زندگي!
ناخوش آ، توڙي ڏيئي خوشي!

ڪوڙ ڏني چوٽ مٿان چوٽ آ-
اڃا ته سچ جي ٿي تري ٻيڙي.

لڳن ڏسڻ ۾ جي، سیتل چند،
تن جي پرسڻ آ بي رُخي!

پنهنجي پنهنجي پور ۾ هرڪو-
ڪين پڇي ڪنهن حالت منهنجي!

آھم رات کي رات چيو مون،
مون کان ڪيڏي وڏي خطا ٿي!

ڪيڏو چاهيو مون جيون ۾،
ڪونه سکيس مان ڪلا ٺڳڻ جي!

پڙهڻ ڪڙهڻ آ ٻالھم آجائي،
ڏن ٿي آ قسمت ماڻهوءَ جي!

ناحق چو هو ڦاسي ڇاڙهيان؟
ڪيئن لڄايان ٿڃ جيگل جي!

انسان رکيا ارمان وڏا،
دنيا ڪيڏي آ هيءَ ننڍڙي!

’نردوش!‘ ڏٺو هي ڄڻ سارو-
هر جاءِ لڪل آ بهروپي!

ڪل مستيءَ جي-
ماڻيون خوشبو!

گذريل ڀڳن جي-
ساريون خوشبو!

ڪڏهن گهٽين ۾-
آڱيون خوشبو!

گهر ۾ ڪونڊيون-
پاليون خوشبو!

دل ۾ ٻين لاءِ-
ڌاريون خوشبو!

بريت ۾ ڪئن-
ماڻيون خوشبو؟

ڊڄي ٿو، ڊڄي ٿو، زمانو ڊڄي ٿو،
سڃاڻيءَ کان هر ڪوڙو ڀرتي پڇي ٿو!

اٿس دُن ۾ ڪستوري، ڄاڻي ڪٿي ٿو؟
تلاش اها جهنگ ۾ پيو ڊڪي ٿو!

لنگهي ڪا ته سهڻي هتان آهه شايد-
تڏهن سارو ماحول سرهو لڳي ٿو!

آسان ۾ ته مستي آ طوفان واري-
تڏهن اهڙو تهڙو آسان کان ٺهي ٿو!

ٿيو چند ڪيڏو نه بي شرم آهي،
ڪٿي لالچي نيٺ سائڙ تڪي ٿو!

هو ”نردوش“! عادت کان مجبور آهي،
ڏسي سونهن، مڪڙيءَ کي اک هو پڇي ٿو!

دل وارن جو جي، پيارُ ملي،
وري جئڻ جو آڌارُ ملي!

پلُ پَر جي به ملاقات ٿئي،
رات سڄي دل کي قرار ملي!

نيٺن مان جي، چڪي پياري،
سالن تائين ٿو ڪُمار ملي!

باغ سونهن جو، لڳي سڄڻ ٿو،
ماڻڻ لئه اُت ئي بهارُ ملي!

پوئڻ بدران ماڻيون جيون،
جيون کي ڪوئي سارُ ملي!

”نردوش“! هليون اڳتي شايد،
يار سڀا جهو دلدارُ ملي!

پيون ياد جي، رات ڀر جون رهاڻيون،
لڳن تازيون سڀ، ٿيون ڪٽ پراڻيون؟

اچي خوشبو پياري پريان کان ڪهي هت،
ڪليون ڪي بغيچن ۾ شايد سماڻيون.

ويون سڀ تمنائون لڻجي هنن جون،
دلائن جي معرفت ڪماريون وڪاميون!

جدا آهه پنهنجي غريبن کي دنيا،
مليون ڳالهيون تن جون لڳن ٿيون اباڻيون!

وڻي خوب مون کي پڪين جو ٿو چڪڙ،
اڏن اُڀ ۾ ڪونجون سدا گڏ سياڻيون!

وڏي ناز سان جن کي پالن ٿا مائٽ،
ڪڏهن ڪين ڪنهن جون ڏکي ٿين نياڻيون!

ويو وقت گذري جو، موٽي نه ايندو،
تڙن ذهن ۾ ٿيون، ڪجهه ڳالهيون سُهانيون!

ڀلي شوخ ڪيڏيون طبيعت ۾ ناريون،
سي نوريءَ مثل نياز واريون نماڻيون!

حُب پڪين ۾
قُرب اکين ۾!

سُهڻيءَ ٿي ڏني،
سڪ سڪين ۾!

ويا پچي گهڙا،
سڀ بڻين ۾!

ڪانيون ٻڌجي-
ويون ڀرين ۾!

ڏوهي ڏسجن،
هت ڪڙين ۾!

ڏنو مَنوڀل،
مون نه سَتين ۾!

دَڙ اڏامندي-
ڏسون گلين ۾!

غريب ڏسجي-
سدا چَتين ۾!

مئل ڏٺل جي،
ڪلا ڪَتين ۾!

سونهن انوڪي-
آهه سڀڻين ۾!

گھنگهروءَ جان وڃي پيو ماڻهو،
ديپ وانگر جلي پيو ماڻهو!

ڏن جي ڏن ۾ مڏن رهي ايڏو،
ڏن نشي ۾ لڳي پيو ماڻهو!

کير پڙوان کي پياري ٿو،
انڌ وشواس ۾ جيئي پيو ماڻهو!

باهه سيني اندر لڪائي پيو،
بهر ڌماڪا ڪري پيو ماڻهو!

پوش پائي سدا گناهن تي،
جاپ سچ جو چي پيو ماڻهو!

شرم جنهن ۾ آ آڄ رهيو باقي،
سو لڪي هتي رهي پيو ماڻهو!

ڏانءُ چمڙي ٿلهي ڪرڻ جو هجي،
هر گهڙيءَ ائين چئي پيو ماڻهو!

ڪاٺ پنهنجي وطن ۾ ٿو جو هڻي،
سو به رهبر بڻي پيو ماڻهو!

”پاڻ ور سان سدا وطن ۾ مان“،
نير اهڙا گهڙي پيو ماڻهو!

ڦوڪ سان وهڻ سڀ اڏائي ڇڏ،
يُڪ نئين ۾ قدم وڌائي ڇڏ.

دشمني ايڏي ڪا سني ناهي!
دوستيءَ سان نظر ملائي ڇڏ.

چنڊ پنهنجو غصو سمورو ٿي،
لڻ ڪڍي پاڇي کي وهائي ڇڏ.

سينو دشمن جو آهه ميٺ جو جي،
تير زهريلو پيل هلائي ڇڏ.

روح رهندون ته پڪ ٿي پائيندو،
ڪم ڪسا پنهنجا سڀ لڪائي ڇڏ.

تو غلط پڙهيا سبق جيڪي،
سي، سيئي ڪڍي ورائي ڇڏ.

ڪيڏي اوندھ جمع ڪئي آ من!
جوت اندر به ڪا جهڙائي ڇڏ.

دل ۾ صادق جذبا آهن،
آزاديءَ جا رتبا آهن،

باروتِ بمن جا رنگِ سوين،
زخمي وطن جا اڏما آهن.

مُرڪ مني آ چڻ آزادي،
اُن لاءِ سهبا صدمو آهن.

ڌرم بناوٽ، مذهب دوکو-
تڏهن به تم تين سان ناتا آهن.

پيار امن کي کير نه سمجھي،
چوڌر روڊن پيٽڪا آهن.

اڳواڻ کڻي ايندا رهن ٿا،
کوھيل پاڻ ۾ ڏسبا آهن.

آھم غدارن جي چال ھلي،
ماڻھو ھر جا ڪسباً آهن.

پُل نه ٿين ساڪار ڪڏهن، جي-
خواب تڏهن پڻ پسبا آهن.

’نردوش‘، لڳو واءُ ڪو آهڙو-
ارها پڻ هت سرها آهن.

دنيا جو هيءُ لقاءُ ڏسو،
ڪنهن کي ڪهڙو آ، گهاءُ ڏسو!

سوچڻ جون تڪليفون نه ڪريو-
هاڻ هلي ٿو، سو داءُ ڏسو!

پانڊو، ڪورو روز وڙهن ٿا،
ويني ئي تن جو تاءُ ڏسو!

قدرت پنهنجي فطرت واري-
وچ جو رنگين شعاعُ ڏسو!

اُپ ۾ بادل، چمڪي بجلي-
انڊلني هيءُ نماءُ ڏسو!

چهرو نقلي، ويسُ به نقلي-
’نردوش‘ تڏهن به اُٺاءُ ڏسو!

خوشبوُ ناهي وڃي اڏامي،
بنا ڀرن جي آهه غريبي.

اوچو اوچو مٿي اڏامي،
ڄڻ ته پري آهه اميري.

جوڀن آهي جوش جو چشمو،
وهندڙ پاڻي آهي پيڙي.

ٻارَ جون وڻن سڀ ڏنگايون،
پنهنجي گهر ۾ داداگيري.

گهر ۾ بي آرام رهي ٿو،
ڏينهن سڄو بس نيتاگيري.

چڱي مٺي آ، سونهن، چڪي ڏس،
چاشني ٻُڌل آهه جليبي.

آهه زمانو تڪڙم بازي،
ڇا دور ڪو، ڇا ڪو قريبي.

ڪڪر اُڀ ۾ ڪارا ته ڏاڍا وڻن ٿا،
۽ مينهن جا ڦوهارا ته ڏاڍا وڻن ٿا.

هجي ڇنڊ ڪيڏو به سهڻو سهڻو،
هڻن اک ستارا ته ڏاڍا وڻن ٿا.

تي وڃ چمڪي، بادل به اُڀ ۾ گجن ٿا،
سي رنگين نظارا ته ڏاڍا وڻن ٿا.

بدن کي مڪي ڇنڊَ جي روشني جن،
اهي انگ سارا ته ڏاڍا وڻن ٿا.

جهان ۾ آ نفرت جي ڪوڙاڻ ڏاڍي،
هجن پيار وارا ته ڏاڍا وڻن ٿا.

ڏين درد سهڻا منو ايترو جو،
هجن سُڪ ڪسارا ته ڏاڍا وڻن ٿا.

رُسل جون ادائون سواڊي لڳن ٿيون،
هي آلبخارا ته ڏاڍا وڻن ٿا.

گوري تن تي ايمان ڪري-
سونهن جو صابن ڳري وڃي ٿو.

حسن ته آهي مغرور سدا،
چٽ ته به ان ڏي لڙي وڃي ٿو.

ڪيڏو تاءِ آ سڄ ڏيڪاريندو!
شام ٿئي هُو لهي وڃي ٿو.

هوندو من آ گردش ۾ تنل،
مرڪ منيءَ سان نري وڃي ٿو.

جنهن کي نراشا، بيماري آ،
بي مَوٽ اهو مري وڃي ٿو.

دل ۾ هجي جي صادق جذبو،
’نردوش‘ ماڳ ملي وڃي ٿو.

مُورَ کان وياچ منو لڳي ٿو،
ڏوهتا، پوڻيون سنو لڳي ٿو.

سڄ، جي، سامهون چئي وڃي ٿو،
من کي ڏاڍو ٿرو لڳي ٿو.

ڪوئل پياري ياد اچي ٿي،
ڪانءُ، بي سُر پُٽو لڳي ٿو!

آهن ماڻهو ڪيئي جن کان،
دؤر اٿو ۽ لتو لڳي ٿو.

جيون آهي هڪ کٽمنڙو،
سواد ۾ کٽو منو لڳي ٿو.

’نردوش‘ سونهن هتان لنگهي آ،
واءِ به خوشبو رتو لڳي ٿو.

سڀ کي پنهنجو ٿو اٿاءُ کڀي،
سڀني کي ڪو ڏيکاءُ کڀي.

باهه چاهه جي، جيءَ کي لڳل آ،
عادت وس آ، بس تاءُ کڀي.

ماڻهو هو ٿو گلشن پاسي،
اهڙو ئي سڀ ۾ هڻاءُ کڀي.

پرمن ۾ ٿو پرماڻي جو-
اهڙو نه ڪڏهن اولياءُ کڀي.

اٽڪل شڪل ۽ رمز هجي،
دماغ ۾ ڪو سوداءُ کڀي.

منڇ تي وهڻ، شوق نرالو،
عين اهڙو آدر پاءُ کڀي.

ويڙهه جهيڙه هيءَ، ڪيسين آخر؟
هاڻ ته پاڻ ۾ پرچاءُ کڀي.

ياد سڄڻ جي درد ڏئي ٿي،
”نردوش“ منو ايڏاءُ کڀي.

نفرت جا طوفان هزارين،
يارن جا احسان هزارين.

چالاڪ بڻي ڏڀڻي ويو آ-
وڻن ائين نادان هزارين.

سيرت، صورت ڪن جي پياري،
هونئن آهن انسان هزارين.

مميزبان ٿي گهر ۾ رهي ٿو-
پل ته هجن مهمان هزارين.

پڇڻ، جيڏو پي پڇي سگهين تون،
موت جا هن ارڪان هزارين.

”نردوش“ هتان ويندو خالي،
ڇو پيو ناهي مڪان هزارين.

سڪيو جئڻ جو فنَ جو ناهي،
پَل پَل پيو سو، مردو آهي.

اُپ ۾ اڏڻ جي ڇڏِ پي عادت،
منا وجهين تون جهوپو ڊاهي.

جيون آ سنڌرامر اُنوڪو-
جنگ سا، جوڻڻ هَل تون ڪاهي.

سور ڏسي ٿو پيرِ ڊگهيڙي،
مقصد-منزل سگهندو پائي.

سونا سينا هو ڏسندو آ،
محل ائين ئي اڏڻ چاهي.

”نردوش“! اولرا پڪڙڻ لئ،
بار ڏسو، پيو هتڙا هلائي.

مور کان وياڄ منو لڳي ٿو،
ڏهتا، پوڻيون سُنو لڳي ٿو!

سُچ جي سامهون چئي وڃي ٿو،
مَن کي ڏاڍو بُرو لڳي ٿو!

ڪوئل پياري ياد اچي ٿي،
ڪانءُ بي سُرُو ٻُڌو لڳي ٿو!

آهن ماڱهو ڪيئي جن کان،
دور اٿو ۽ لٿو لڳي ٿو!

جيون آهي هڪ کتمنڙو،
سواد ۾ کڻو منو لڳي ٿو!

”نردوش“ سوڻهن هتان لنگهي آهي،
واءُ به خوشبوءِ رتو لڳي ٿو!

رانوڻ جان وناش آندو آ،
گهمند گهڻن کي ڪيرايو آ!

آهه ڪامنا حسين ڏاڍي-
دربدر انهيءَ بڻايو آ!

جدا پرينءَ کان ورهڻ کان ئي-
هاڻي، ياد ئي، سرمايو آ!

پرڪڻ بن ئي ڪيمر وشواس-
ڪيڏو تڏهن پڇتايو آ!

جڏهن نراشا جيون ۾ اچي،
آشا جو در، کڙڪايو آ!

درد اچي رب ياد ڪرايو-
دوست درد کي مون بڻايو آ!

پوک لڙڪن جي ٿي سٺي آهي،
ٿي ڪڪر آ، تڏهن وسي آهي!

هر قدم تي سدا ڏئي ٿي ساڻ-
ها، سڪي هر ميار ٿي آهي!

آهي اندر جو شيشو صاف ڪٿي؟
دوري رب جي وٿي وڌي آهي!

منهنجي هن سان دوستي آ، پڪي-
ڪوتاهه تڏهن تنهنجي چپي آهي!

جيڪي خاطر گهي ڇڏن ٻڪر
ٻُڪ جي صورت به آنتڪي آهي!

جو، ونون ٿا، ڏيون ڪٿي ٿا؟
آ تو، ”نردوش“ بس پري آهي!

پيڙا مَن جي گُلابي مڪڙي آ،
باغ دل ۾ سڀن کان سهڻي آ!

ڪوئي پنهنجي خوشين ۾ خوش ناهي-
ڪوئي پنهنجي غمن ۾ راضي آ!

خوب اوتير منجهس خوشين جو شراب-
خالي ته به دل جي پيالي آ!

ڪنهن جي خوشحالي وڻندي ڪين-
ريٽ ته جڳ جي نرالي آ!

ساڻه سڄو ئي آهه سڄڻ ۾،
شڪر ڪريان جو، آيو اڻڻ ۾!

سونهن نهاري ڇهي بدن تي،
لطف عجب آ، سنڱ ڪرڻ ۾!

قرب اسان جو صاف ۽ سترو،
آهه مزو پر، پاڻ پَهڻ ۾!

مون ۾، قدرت آهه سمائي،
موج تڏهن ئي اچي جيئڻ ۾!

چڏ سڀاءُ هي نانگن وارو،
ناهه مزو ڪو، زهر رکڻ ۾!